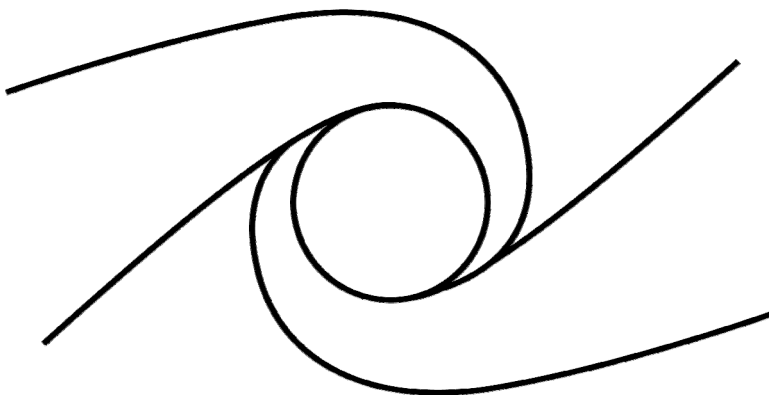




KRIMINALOMSORGEN

**STUDIEPLAN
FENGSELSSKOLEN
1. studieår
Praksisåret 2010**



1	Innledning	3
1.1	Mål	3
2	Organisering av utdanningen	5
3	Arbeidsmåter	6
4	Vurdering	9
4.1	Eksamen	9
5	Praksisperioden/1.studieår	12
5.1	Forkurs, fem uker	12
5.2	Praksisperiode	13
5.2.1	Tema 3: Sikkerhet og praktisk fengselslære	13
5.2.2	Pensum for tema 3	16
5.2.3	Tema 1 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner	18
5.2.4	Pensum for tema 1	18
5.2.5	Tema 2 Etikk og profesjonalitet.....	19
5.2.6	Pensum for tema 2	19

1 Innledning

Fengselsbetjentutdanningen er en toårig etatsutdanning som kvalifiserer til arbeid som fengselsbetjent i den norske kriminalomsorgen, både fengsel og friomsorg. Fengselsbetjenter utfører profesjonelt kriminalomsorgsfaglig arbeid i samsvar med bestemmelsene i straffe-gjennomføringsloven (strgjfl.). Formålet med straffegjennomføringen er gitt i strgjfl. § 2:

Straffen skal gjennomføres på en måte som tar hensyn til formålet med straffen, som motvirker nye straffbare handlinger, som er betryggende for samfunnet og som innenfor disse rammene sikrer de innsatte tilfredsstillende forhold.

Ved varetektsfengsling skal kriminalomsorgen legge forholdene til rette for å avhjelpe negative virkninger av isolasjon.

Fengselsbetjentens oppgave er å bidra til at straffen gjennomføres på en måte som er betryggende for samfunnet, og samtidig bidra til at straffegjennomføringen gis et innhold som er ”egnet til å motvirke ny kriminalitet” (strgjfl. § 3). Så langt det er sikkerhetsmessig forsvarlig skal derfor fengslene utformes som et helhetlig læringsmiljø der sosial samhandling kan finne sted. Det er en forutsetning for straff at mennesket ses på som autonomt og derfor ansvarlig for sine handlinger. Fengselsbetjenten skal vise en grunnleggende respekt for dette menneskesynet og ha tillit til den enkelte innsattes forutsetninger for å ta egne valg, sette seg nye mål og på den måten endre livsførsel. I samarbeid med andre offentlige etater skal fengselsbetjenten bidra i denne endringsprosessen, med støtte, oppmuntring og veiledning. Samarbeidet skal iflg. strgjfl. § 4 ”bidra til en samordnet innsats for å dekke domfelte og innsattes behov”.

1.1 Mål

Studieplanen er forankret i Prop 1 S (2009-2010), Stortingsmelding nr. 37 (2007-2008) *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn, Lov om gjennomføring av straff av 18. mai 2001* og tildelingsbrevet til KRUS.

Stortingsmelding 37 (2008-2009) *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn* inneholder tiltak for å styrke innholdet i straffegjennomføringen. Med utgangspunkt i kunnskapen om den nære sammenhengen mellom dårlige levekår og kriminalitet, skal det iverksettes tiltak for å gjøre tilbakeføringen til samfunnet lettere. Kvaliteten på kontaktbetjentarbeidet skal styrkes og forankres i den øvrige

fengselsdriften. Programmer, arbeidsaktiviteter, undervisning og andre former for miljøarbeid skal gjensidig styrke og supplere hverandre. Dette krever både individuell kompetanse hos betjenten og evne til planlegging og samhandling med kollegaer og andre yrkesgrupper.

Utdanningen skal tilrettelegges slik at aspirantene kan tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige for å utføre en forventet tjeneste som fengselsbetjent i samsvar med kriminalomsorgens mål, verdier og menneskesyn. Aspirantene skal lære at forsknings- og erfaringsbasert kunnskap ligger til grunn for alt arbeid i kriminalomsorgen.

Forståelse av vitenskapelig arbeidsmetode og utvikling av kritisk holdning er et mål under utdanningen.

Fengselsbetjentene skal etter endt grunnutdanning:

- Ha bevissthet om det ansvar mennesker som forvalter makt over andre mennesker har
- Kunne utføre en korrekt og forsvarlig sikkerhetstjeneste
- Bidra til at skadevirkningene av fengselsoppholdet blir minst mulige
- Kunne utføre generelt miljøarbeid, organisere og lede rehabiliterende virksomhet
- Ha bevissthet om hvordan verdensanskuelse og livserfaring preger vår måte å tenke og handle på
- Bidra til at innsattes rettigheter blir ivaretatt
- Veilede de innsatte i personlige, rettslige og sosiale problemer
- Kunne utføre saksbehandling og andre administrative oppgaver
- Ha kunnskap om forvaltningssamarbeid
- Ha en konstruktiv kritisk holdning til kriminalomsorgens innhold og virkemidler og være mottakelig for forandringer både faglig og personlig

2 Organisering av utdanningen

Fengselsbetjentutdanningen er delt inn i 6 overlappende temaer:

1. Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner
2. Etikk og profesjonalitet
3. Sikkerhet og praktisk fengselslære
4. Kriminalkunnskap
5. Miljøarbeid i fengsel
6. Betjentrollen

Teori og praksis integreres gjennom hele studiet. Aspirantene skal lære at forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap ligger til grunn for alt arbeid i kriminalomsorgen.

Praksisåret består av et forkurs, en praksisperiode med innlagt undervisning og 6 uker sommertjeneste. Teoriåret omfatter 44 uker inkludert 6 uker sommertjeneste. Utdanningen er organisert som forelesninger, seminargruppeaktiviteter, basisgruppearbeid, simulering/øvelser og individuelle studier med skriftelige arbeider både individuelt og i grupper. Praksistjenesten skal ses i sammenheng med den teoretiske undervisningen.

Som ansatte i kriminalomsorgen, har aspirantene arbeids- og oppmøteplikt. ”Ved fravær over 20 % i det enkelte kurs/tema/fag, må aspiranten søke aspirantnemnda om å få anledning til å avlegge eksamen. Nemnda tar da også stilling til vurderingsform og/eller eksamensform som kan avvike fra studieplanen” (Eksamensreglement ved fengselsskolen § 3).

Aspirantene deles i faste basisgrupper. Alle aspirantene har sin faste veileder. I teoriåret dannes seminarer som blir tilknyttet et team på to veiledere.

3 Arbeidsmåter

Pedagogikken på fengselsskolen tar utgangspunkt i tradisjonen for situert læring. Det vil si at vi i den teoretiske delen av utdannelsen prøver å gjenskape den konteksten kunnskapen skal anvendes i og at aspirantenes ulike erfaringer fra praksisfeltet blir sentrale læreforutsetninger. Momenter som tillegges vekt under utdanningen:

- En opplæringsmodell som vektlegger praksis som en vesentlig del av utdanningen
- En opplæringsmodell som baserer seg på at problemløsning og drøfting i gruppe har betydning for relevant yrkeskvalifisering
- Et subjekt – subjekt forhold (nærhet og åpenhet) mellom lærere/veiledere og aspiranter
- En forventning om at aspirantene bruker lærerne som veiledere og samarbeidspartnere
- Et lærerpersonale som er tverrfaglig sammensatt og som kan relatere sin undervisning til praktisk yrkesutøvelse i fengsel
- En lærerrolle som går fra å fokusere på læreratferd og formidling til aspirantfokusering og veiledning
- At aspirantene vurderes i tjenstlige forhold gjennom hele utdanningsforløpet

Arbeid med case

Med utgangspunkt i situasjoner fengselsbetjentene møter i sitt daglige arbeid, får aspirantene muligheter til å øve på å integrere teori og praksis i analyser som både kan synliggjøre et saksområdes kompleksitet og føre frem til problemløsning. Caseundervisning gir aspirantene muligheter til å trene på å ta beslutninger og argumentere for disse. Det blir viktig å tilstrebe det eksemplariske prinsipp siden refleksjonen og løsningene skal ha overføringsverdi til liknende profesjonssituasjoner.

Forelesninger

I praksisåret gis forelesninger enten på eget praksisfengsel eller på regionale samlinger. I teoriåret går forelesningene for hele aspirantkullet samlet. Forelesningene skal hjelpe aspirantene til å få oversikt over lærestoffet og gå inn i deler av det. For å ha godt utbytte av forelesningene, er det en forutsetning at aspirantene møter forberedt og kan stille kritiske eller oppklarende spørsmål.

Skriftlige arbeider

Å innhente kunnskap, analysere og presentere dette for andre, er en god måte å lære på. Skriftlige presentasjoner gir også god skrivetrening som forberedelse til et yrke der det å skrive vedlegg og utredninger er sentralt. Det vil bli gitt opplæring i oppgaveskriving.

Muntlige arbeider

Muntlige fremlegg og diskusjoner med medaspiranter og veiledere er gjennomgående arbeidsmetoder ved KRUS både i forhold til oppfølging av forelesninger og studier, og i forhold til oppgaver.

Problembasert læring

Mot slutten av andre studieår arbeider aspirantene i grupper på 3-4 aspiranter med en selvvalgt prosjektoppgave. Aspirantene velger selv mål for arbeidet og læringsinnhold. Fordypningsoppgaven kan gjennomføres som en ren teoristudie eller som en praktisk/teoretisk studie. Temaet skal være kriminalomsorgsfaglig relevant. Det gis veiledning underveis og gruppen leverer en skriftlig besvarelse på 15-30 sider.

Veiledning

Gjennom utdanningen vil veiledere/lærere stille krav, støtte og veilede aspirantene i samsvar med den enkeltes forutsetninger. Veiledningen gis individuelt eller i grupper og er knyttet til det praktiske arbeidet, til tjenstlige forhold eller gis i forbindelse med arbeidskrav og formelle vurderinger.

Tjenstlige forhold

Aspirantene er underlagt kontinuerlig veiledning og vurdering om forhold som angår deres tjenesteutførelse gjennom hele utdanningsforløpet. Disse samtalerne struktureres ved hjelp av et veiledningsskjema bestående av 9 områder for samtale under praktisk/teoretiske perioder og 5 områder under teoretiske perioder. Også forhold utenfor tjenesten kan få følger for vurdering av tjenstlige forhold. Dette gjelder opptreden eller handlinger som har direkte betydning for tjenesten som fengselsbetjent, eller som har betydning for den tillit og aktelse som er nødvendig for å inneha en slik stilling.

Ekskursjoner

Å erfare i praksis hvordan friomsorgen, domstolene og samarbeidspartnere som NAV, helsevesenet eller rusmiddelomsorgen arbeider, er viktig i utdanningen av fengselsbetjenter. I første studieår legges det opp til en kortere praksisperiode i et fengsel med lavere sikkerhetsnivå. I andre studieår legges det opp til én studietur enten til England eller i Norge.

Arbeidskrav

Det blir i løpet av opplæringen lagt inn arbeidskrav, individuelt eller i grupper, som aspirantene skal innfri til fastsatte tidspunkt. Det er en forutsetning at alle aspiranter har gjennomført de arbeidskrav man fastsetter som et minimum. Dersom aspiranten av ulike årsaker ikke har innfridd arbeidskrav til fastsatt tid, kan Fængselsskolen tilrettelegge muligheter for nødvendig gjennomføring. Mot slutten av andre studieår må aspirantene bestå en obligatorisk fysisk funksjonstest.

Digital læringsplattform

Fængselsskolen bruker It's learning (IT'L) som læringsplattform. Det forventes at aspirantene bruker IT'L aktivt. Læringsplattformen kommer som et tillegg til den personlige kontakten som er mellom aspiranter, veileder og førstebetjenter under hele utdanningen. Det legges fortløpende ut informasjon om oppgaveinnlevering, timeplaner, litteratur og forelesninger.

4 Vurdering

Den avsluttende og formelle vurderingen av aspiranten skjer i form av eksamen, som avholdes etter at et tema eller et obligatorisk fag er avsluttet. Konkret informasjon om hvilke eksamensformer som brukes, står under hvert tema. Det blir gitt karakter i tjenestelige forhold etter samlet vurdering gjennom hele utdanningsforløpet.

Vitnemål tildeles aspiranter som har fullført utdanningen med hovedkarakter 3,75 eller bedre. I dette ligger at de har bestått alle eksamener, har oppfylt alle arbeidskrav og er funnet skikket til tjeneste i kriminalomsorgen. Med arbeidskrav menes krav til deltakelse i undervisning og praksis og krav til godkjent nivå på innleverte oppgaver og ferdighetsprøver.

Karakterskala

Det benyttes tallkarakterer med 1.0 som beste og 4.0 som dårligste karakter for bestått. Karakterene blir gitt i hele og halve tall. Aspiranter som ikke oppnår 4.0 eller bedre, har ikke bestått eksamen og får ikke oppgitt tallkarakter. I pasifisering, engelsk o fysisk funksjonstest brukes karakterene bestått/ikke bestått. I tjenstlige forhold brukes karakterene 1, 2 eller 3.

4.1 Eksamen

Eksamensform for hvert tema gjelder for inneværende år, 2010.

2. studieår/teoriår 2010

Tema 1: Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner

Avsluttende eksamen avlegges i teoriåret.

Vurderingsform:

Individuell skriftlig eksamen med oppgaver fra temaets ulike emner kl. 08.30 – 14.30.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler, unntatt elektroniske, er tillatt.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor.

Tema 2: Etikk og profesjonalitet

Avsluttende eksamen avlegges i teoriåret.

Vurderingsform:

Individuell skriftlig eksamen 08.30 12.30

Ingen tillatte hjelpemidler.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor.

1.Studieår/praksisår 2010

Tema 3: Sikkerhet og praktisk fengselslære

Avsluttende eksamen avlegges i praksisåret

Individuell skriftlig eksamen i *Rapportlære* på 3 timer som vurderes med tallkarakter og som leveres digitalt på IT'L.

Individuell skriftlig eksamen i *Sikkerhet og praktisk fengselslære* på 4 timer som vurderes med tallkarakter.

Ingen tillatte hjelpemidler.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor.

Arbeidskrav, må være vurdert til godkjent for å få gå opp til eksamen

Fagartikkel i gruppe som vurderes til bestått/ikke bestått

Individuell fagartikkel som vurderes til bestått/ikke bestått

Godkjenningssprøve i pasifisering

2.Studieår/teoriår 2010

Tema 4: Kriminalkunnskap

Avsluttende eksamen avlegges i teoriåret.

Vurderingsform:

Individuell skriftlig eksamen 08.30 – 12.30

Ingen tillatte hjelpemidler.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor.

Arbeidskrav:

Fagnotat i minigruppe, skriftlig. Fagnotatet må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen.

Tema 5: Miljøarbeid i fengsel

Vurderingsform:

Fagartikkel i minigruppe: teller 60 % av sluttkarakteren i temaet

Individuell flervalgstest: teller 40 % av sluttkarakteren i temaet

Sensor: intern og ekstern sensor

Muntlig – intern eksaminator og ekstern sensor

Arbeidskrav:

Fagnotat i minigruppe, skriftlig. Fagnotatet må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen.

Tema 6: Betjentrollen

Vurderingsform:

Individuell fagartikkel og muntlig eksamen. De to delene vektet likt.

Sensor: Intern og ekstern sensor

Arbeidskrav:

Pasifisering avsluttes med en praktisk prøve. Prøven gjennomføres i basisgrupper og vil bestå av sentrale tekniske momenter fra undervisningen i faget

Prosjektarbeid

Prosjektarbeidet skal resultere i et skriftlig produkt som evalueres.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor

Engelsk

Muntlig eksamen i gruppe.

Sensorer: Intern sensor og ekstern sensor

5 Praksisperioden/1.studieår

Gjennom den praktiske opplæringen skal aspirantene få en grundig innføring i fengselsbetjentens ulike tjenestefunksjoner. Dette vil bli satt i faglig ramme og grundig bearbeidet i den teoretiske undervisningen. Sikkerhetsfaget vil stå særlig sentralt gjennom hele praksisperioden og sørge for opplæring i sikkerhet for samfunnet, for innsatte og for kollegaer og ansatte. Det vil bli gitt veiledning og undervisning i løpet av praksisåret for at aspirantene skal nå målene.

Den enkelte aspirant har et selvstendig ansvar for å tilegne seg kunnskaper og ferdigheter. Fokus i tjenesten skal ligge på ulike sider ved sikkerhetsarbeid og rehabilitering, og det skal tilstrebes å gi hver aspirant et helhetlig bilde på bredden i norsk kriminalomsorg. Praksistjenesten skal ses i sammenheng med den teoretisk undervisningen.

Mål for praksisåret:

Aspiranten skal etter praksisåret:

- Ha god kunnskap om kriminalomsorgens mål, verdier og strategier
- Kunne vurdere mange sider ved riktig bruk av sikkerhet
- Kunne skrive rapporter og vedlegg på en tilfredsstillende måte
- Kjenne til og ha praktisert kontaktbetjentens ansvarsområde
- Ha prøvd flere samtaleteknikker
- Ha kunnskaper om de rettslige rammene ved profesjonen
- Være klar over yrkesutøvelsens etiske utfordringer

Praksisfengselet forplikter seg til å sørge for at hver aspirant:

- gjennomfører 20 veiledningsvakter sammen med praksisveileder
- gjennomfører 20 veiledningstimer med praksisveileder
- har kunnskaper om fengselets ulike avdelinger og tjenesteposter
- får innsikt i friomsorgens arbeidsfelt
- ha gjennomført praksis i fengsel/avdeling med lavere sikkerhetsnivå.

5.1 Forkurs, fem uker

Forkurset skal gi aspirantene en innføring i yrket og en teoretisk plattform for både den praktiske og den teoretiske opplæringen i fengsel. Det vil bli gitt opplæring i oppgaveskriving. Forkurset vil i tillegg til introduksjon til yrket inneholde emner under:

- Tema 3 Sikkerhet og praktisk fengselslære

- Tema 1 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner
- Tema 2 Etikk og profesjonalitet
- Tema 4 Kriminalkunnskap

Oppgaver

- Etter kurs i oppgaveskriving skal aspirantene skrive et notat i et gitt tema på tre sider som leveres digitalt på IT'L.
- Tilbakemelding blir gitt av praksisveileder.

Pensum:

Kompendium og bokpakke, som deles ut på forkurset skal til dels brukes som pensum gjennom hele utdanningsforløpet. Det er den enkelte aspirants eget ansvar å holde seg oppdatert og ha tilgang til gjeldende pensum.

5.2 Praksisperiode

Sikkerhet og praktisk fengselslære, tema 3, er hovedtema i praksisperioden. Temaet representerer kunnskap som er nødvendig for å utføre en sikkerhetsmessig profesjonell og forsvarlig tjeneste i tråd med kriminalomsorgens målsetting, verdier og strategier.

5.2.1 Tema 3: Sikkerhet og praktisk fengselslære

Den teoretiske undervisningen tar utgangspunkt i lover, regelverk og aktuelle instruksjoner og følges opp med opplæring fra tema 1, juridiske fag og tema 2, etikk og profesjonalitet. Noen av de teoretiske bolkene arrangeres som regionale samlinger med ansatte fra KRUS til stede. På den måten bindes praksisåret og teoriåret sammen. Temaet tar utgangspunkt i formålsparagrafen for kriminalomsorgen, regelverk, aktuelle instruksjoner og består av fem emner:

- Kriminalomsorgens mål, verdier og strategier
- Sikkerhet
- Rapportlære
- Kommunikasjon
- Kontaktbetjentarbeid

Før man kan gå opp i individuell eksamen i Sikkerhet og praktisk fengselslære må tre arbeidskrav være godkjent. Arbeidskravene er en gruppebasert og en individuell fagartikkel, samt en praktisk godkjenningssprøve i pasifisering.

5.2.1.1 Emne 1: Kriminalomsorgens mål, verdier og strategier

Alt arbeid i kriminalomsorgen skal være begrunnet i kriminalomsorgens målsetting, menneskesyn og verdier. Verdigrunnlaget danner en felles plattform for fengselsbetjentenes yrkesutøvelse og er sentralt i den enkelte medarbeiders profesjonelle yrkesidentitet.

- Straffens formål og innhold
- Verdier, grunnpilarer og hovedmål

5.2.1.2 Emne 2. Sikkerhet

I kriminalomsorgen defineres begrepet sikkerhet som

”summen av de virkemidler som tar sikte på forbygge og håndtere situasjoner der samfunnets, ansatte, innsatte og domfeltes trygghet trues”
(Kriminalomsorgens sikkerhetsstrategi 2006-2010)

Sentrale temaer er dynamisk sikkerhet, statisk sikkerhet, organisatorisk sikkerhet, risikovurdering, trussel, alvorlig kriminalitet, organisatorisk kriminalitet og kriminelle nettverk.

Aspirantene skal utvikle sin kompetanse i å gjennomføre straff. Det legges særlig vekt på å håndtere og forebygge situasjoner på en profesjonell måte.

- Sikkerhet i et overordnet perspektiv
- Dynamisk, statisk og organisatorisk sikkerhet
- Kontaktbetjentarbeid og sikkerhet
- Straffegjennomføringsloven i praksis
- Sikkerhetstiltak og risikovurdering
- Internkontroll
- Pasifisering og konflikthåndtering
- Varetekt og isolasjon i et sikkerhetsperspektiv
- Rusmiddelproblematikk i et sikkerhetsperspektiv

5.2.1.3 Emne 3 Rapportlære

Kunnskap fra sikkerhet og praktisk fengselslære danner grunnlag for emnet rapportlære. Aspirantene skal lære å gi presist uttrykk for observasjon, og presentere dette skriftlig slik at det danner et forsvarlig grunnlag for videre forføyninger. Kunnskap om avhørsmetoder og avhørsteknikker er grunnleggende for å kunne skrive rapporter. For å oppnå gode resultater i rapportlære forutsettes god språkbruk

og en god forståelse av lovverk, forskrift og retningslinjer. Innsynsrett og rettsikkerhet er viktige momenter.

5.2.1..4 Emne 4. Kommunikasjon

I den daglige tjenesten er kommunikasjon og evnen til å føre en dialog, også om vanskelige forhold, sannsynligvis det viktigste arbeidsredskapet til en fengselsbetjent. Generell kunnskap om kommunikasjon og evnen til å kunne kommunisere, er ferdigheter som det trengs praktisk trening for å beherske. Det forutsettes at det innenfor dette emnet gjennomføres øvelser som er relevante for å opparbeide seg ferdigheter innenfor kommunikasjon.

- Kommunikative ferdigheter
- MI, trinn 1
- Profesjonelle samtaler
- Empatisk kommunikasjon
- Den vanskelige samtalen
- Kultur og kommunikasjon

5.2.1..5 Emne 5. Kontaktbetjentarbeid

Fengselsbetjenter fungerer som bindeledd for de innsatte i tilbakeføringsarbeidet. Aspirantene skal under praksisperioden fungere som kontaktbetjent.

- Prosedyrer ved innsettelse
- Fremtidsplan
- Kartlegging
- Forberedende saksbehandling
- Individuell plan
- Forvaltningssamarbeid
- Programvirksomhet
- Aktivitetsplikt
- Tilrettelegging av aktiviteter
- Kontroll
- Restriksjoner
- KOMPIS

Vurdering se s. 9

5.2.2 Pensum for tema 3

- Barth, T og Näsholm, C. (2007). *Motiverende samtale – Endring på egne vilkår*. Oslo: Fagbokforlaget
- Damgaard, I og Nørrelykke, H.(2001) *Den personlige samtalen – en introduksjon*. Høyskoleforlaget AS-Norwegian Academic Press
- Johnsen, L. Wessel (2009) *Risikovurdering* Gyldendal Norsk forlag AS. Kap.1

I bokpakke:

- Bø, K.L. *Norsk – engelsk English – Norwegian* KRUS håndbok nr 2/2007
- Drægebø, H. (red.)(2006) *Miljøarbeid i fengsel*. KRUS rapport 2/2006
- Asbjørnsen, S. (2008) *Håndbok i rapportlære* rev.utg. av Gran, R. og Molia, K. (2003) KRUS håndbok, interntrykk.
- Hagen, S. (2005) *Sikkerhet*. Oslo: KRUS håndbok 2/2005
- Hanao, K. (2008) *Vold og trusler mellom innsatte* Oslo: KRUS rapport 1/2008
- Helgesen, J. (red.) (2006) *Rusmiddelkunnskap for tilsatte i kriminalomsorgen* KRUS håndbok 2/2006 kap. 6-8
- Kriminalomsorgens sikkerhetsstrategi* (2006-2010) Oslo KSF, Det Kongelige Justis- og politidepartementet
- Larsen, E. (red.) (2001) *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* KRUS håndbok
- Larsen, E. (red.) (2006) *Fengselet som endringsarena* KRUS håndbok 3/2006
- Regler om straffegjennomføring mv av 16.mai 2002
- Retningslinjer for utarbeidelse av lokale varslingsrutiner i staten* Fornyings- og administrasjonsdepartementet (2007)
- Stageberg, O. Sikkerhet i fengsel I: Larsen, E: (red.) (2006) *Fengselet som endringsarena* KRUS håndbok 3/2006
- Stortingsmelding 37 (2007-2008). *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn* Oslo: Det Kongelige Justis- og politidepartementet
- Varsling om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen* Arbeid- og Inkluderingsdepartementet (2007)

I kompendium

- Auli, Terje (2008) Å nulle ut trusselen I: Bekken, H. (red.) (2008) *Fengselsliv og menneskeverd* Verbum forlag
- Hammerlin, H og Kristoffersen, R. *Vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen* Oslo: KRUS Dokumentasjon og debatt nr. 2/2001 s.19-28
- Heyerdahl-Larsen, Jannicke, (2007) *Å anerkjenne seg selv og andre*, Fontene nr.9.
- Temaveileder i risikoanalyse for risikofylte forbrukertjenester* (2007) Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
- Vold og trusler på arbeidsplassen* (2009) Arbeidstilsynets publikasjoner, direktoratet for arbeidstilsynet

Alminnelig tjenesteinstruks for fengselsvesenets tjenestemenn – instruks 2,
Fengselstyret av 10.des 1962

Europeiske fengselsregler vedtatt av ministerkomiteen i Europarådet 11.jan
1986

Kriminalomsorgens arbeidsdrift – strategi for arbeidsdriften (2005-2008)
Oslo KSF, Justis og politidepartementet

Kriminalomsorgens enhetsstrukturstrategi (2006-2010) Oslo KSF, Det
Kongelige Justis- og politidepartementet

Kriminalomsorgens helhetlige russtrategi (2008-2011) Oslo KSF, Det Kongelige
Justis- og politidepartementet

Kriminalomsorgens kommunikasjonsstrategi (2006-2007) Oslo KSF, Det
Kongelige Justis- og politidepartementet

Kriminalomsorgens strategi for faglig virksomhet (2004-2007) Oslo KSF, Det
Kongelige Justis og politidepartementet Hauge., R. (1997) *S@mmen for fremtiden*
2005-2008 Oslo KSF, Det Kongelige Justis- og
Politidepartementet

Stempling og stigmatisering. I: Finstad, L. og Høygård, C.
(red.) *Kriminologi* Oslo: Pax. Kapm 22

Skardhammer, T (2002) *Levekår og livssituasjon blant innsatte i norske fengsler.*
Universitetet i Oslo, Avd for kriminologi

Reiestad, B. (2003). *Håndbok i pasifisering og konflikthåndtering:*
Grepsteknikker Oslo: KRUS håndbok

Rundskriv ligger på IT's Learning, hovedsiden:

Retningslinjer for kriminalomsorgens arbeid med fremtidsplanlegging KSF
Rundskriv 1/2002,
Retningslinjer for kontaktbetjentarbeidet KSF Rundskriv 2/2002
Retningslinjer for bruk av IKT/Internett i opplæringen for innsatte i
kriminalomsorgen KSF Rundskriv 5/2009

5.2.3 Tema 1 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner

For å utøve yrket som fengselsbetjent er det nødvendig å inneha grunnleggende kunnskaper om de rettslige rammene ved profesjonen. Aspirantene skal ha gode kunnskaper om norsk straffegjennomføring og lære seg å løse rettslige problemstillinger som man møter i yrket som fengselsbetjent

- Emne 1 Juridisk metode
- Emne 2 Forvaltningsrett
- Emne 3 Personvern
- Emne 4 Straffegjennomføringsrett
- Emne 5 Velferdsrett

Vurdering se s. 9

5.2.4 Pensum for tema 1

Storvik B.L. (2003) *Straffegjennomføring etter lov av 18.mai 2001 nr.2.*

Krisiansand Høyskoleforlaget. Kap 1-3 og s.3-11.

Stortingsmelding 37 (2007-2008). *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn.* Oslo: Det Kongelige Justis- og politidepartementet fra forkurset

I bokpakke:

Arbeidshefte fra NAV (2009)

Dahl, Karin (2009) *Innføring i velferdsrett* KRUS: Interntrykk. Kap. 1-5 og 7-10

Helgesen, J. (red.) (2006) *Rusmiddelkunnskap for tilsatte i kriminalomsorgen* KRUS håndbok 2/2006. Kap.3 s.31-36

Regler om straffegjennomføring mv av 16.mai 2002

Retningslinjer for utarbeidelse av lokale varslingsrutiner i staten F Det Kongelige fornyings- og administrasjonsdepartementet (2007)

I kompendium fra forkurset

Alminnelig tjenesteinstruks for fengselsvesenets tjenestemenn – instruks 2, Fengselstyret av 10.des 1962

Andenes, K. (2003) *Sosialrett.* Oslo: Universitetsforlaget; Rettsikkerhet og Legalitetsprinsippet i kap. 2

Bratlie, K. (2002) Arbeidsnotat *Lov om behandling av personopplysninger* (personopplysningsloven av 14.04.2000, Nr.31)

Eskeland, S. (2001) Rettsikkerhet og fengselsmessige hensyn i den nye straffegjennomføringsloven. I: Juss-Buss (red.) *Tvers gjennom lov til seier.* Oslo: Unipax

Europeiske fengselsregler vedtatt av ministerkomiteen i Europarådet 11.jan 1986

Ohnstad, B. *Taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet i helse- og sosialsektoren*. Oslo : Gyldendadl akademisk Kap. 1.2, Grunnleggende forvaltningsmessige prinsipper

5.2.5 Tema 2 Etikk og profesjonalitet

Fengselsbetjentrollen medfører særlige etiske utfordringer, og det er viktig å være disse bevisst i alle sammenhenger i yrkesutøvelsen.

- Emne 2 Kriminalomsorgens menneskesyn og verdier
- Emne 3 Moralfilosofi
- Emne 5 Utfordringer knyttet til betjentrollen og kontaktbetjentfunksjonen

Vurdering se s. 9

5.2.6 Pensum for tema 2

I bokpakke:

Dahl, A. M. (2006) *Menneskesyn og verdigrunnlag i Kriminalomsorgen I*: Larsen, E. (red.) (2006) *Fengselet som endringsarena* KRUS håndbok 3/2006

Falkenberg, A. (2001) *Kan vi stole på våre moralske kompass. Om kulturverdier og etiske prinsipper*. I: Larsen, E.(red.) (2001) *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* KRUS håndbok

Fjørtoft, K. og Skorstad, B.(2007) *Etikk i sosialt arbeid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Fredwall, T. (2006) *Veien mellom etikk og moral I*: Larsen, E.(red.) (2006) *Fengselet som endringsarena* KRUS håndbok 3/2006

Grinde, E. (2001) *Menneskerettigheter I*: Larsen, E. (red.) (2001) *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* KRUS håndbok

Karlsen, V. *Oss betjenter imellom* (2001) I: Larsen, E. (red.) (2001) *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* KRUS håndbok

Larsen, E. (2001) *Etiske betraktninger – forpliktelser, menneskesyn og verdier som grunnlag for handlingsvalg I*: Larsen, E. (red.) (2001) *Etikk og moral på en utfordrende yrkesarena* KRUS håndbok

Nymo, K. (2006) *På sporet av den profesjonelle fengselsbetjenten I*: Larsen, E.(red.) (2006) *Fengselet som endringsarena* KRUS håndbok 3/2006

Stortingsmelding 37 (2007-2008). *Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn* Oslo: Det Kongelige Justis- og politidepartementet

I kompendium:

Christoffersen, S.Aa.(red.)(2005) Profesjonsetikk som dømmekraft, , s. 63-84

I: Christoffersen, S.Aa (2005) *Profesjonsetikk* kap 3

Europeiske fengselsregler vedtatt av ministerkomiteen i Europarådet 11.jan
1986

Etiske retningslinjer for statstjenesten Moderniseringsdepartementet 2005

Yrkesetiske retningslinjer for ansatte i kriminalomsorgen (2001) Det
Kongelige Justis- og politidepartementet